

спеціально організована діяльність учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, що спрямована на самостійне виконання навчальних завдань різних рівнів складності, як на аудиторних заняттях, так і в позааудиторний час.

У статті досліджено індивідуалізацію професійного навчання ФШП в контексті розвитку професійної освіти. У ході дослідження визначені напрями індивідуалізації навчання ФШП. Результати дослідження можуть бути використані при розробці змісту технології індивідуалізації професійного навчання ФШП.

Список використаних джерел

1. Блажкун Т. Ідивідуально-особистісні детермінанти успішності професійної перепідготовки дорослих // Професійно-технічна освіта. – 2005. – № 4. – С. 31 – 32.
2. Ничкало Н. Ринок праці і проблеми модернізації підготовки кваліфікованих робітників. // Професійно-технічна освіта. – 2004. – №1. – С.4 – 12.
3. Радкевич В. Інноваційні процеси в сучасній професійній школі // Професійно-технічна освіта. – 2005. – №1. – С. 9 – 10.
4. Дев'ятьярова Т. А. Індивідуалізація методичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Українська інженерно-педагогічна академія. — Х., 2001. — 19с.
5. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Професійно-технічна освіта. – 2004. – № 3. – С. 2 – 5.

Ємельова А.П.,
асистент,
Криворізький ДПУ

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА

В статье рассматривается проблема подготовки будущего педагога к творческой профессиональной деятельности

In the article handle a problem training for teacher to be creative activity.

Метою статті є розкриття сутності та методики стимулювання творчої активності студентів педагогічного університету.

Сучасне життя людської цивілізації характеризується швидкими темпами розвитку. Прогрес усіх галузей людської діяльності залежить від компетентних людей, які творчо сприймають світ, діяльні, енергійні, працездатні і можуть досягти в обраній ними сфері діяльності високих результатів. Відповідно, важливою у державній політиці виявляється проблема творчості, навчання і виховання творчої особистості, стимулювання творчої праці. Тому актуальним стає вдосконалення педагогічної підготовки майбутніх педагогів до професійної творчої діяльності.

Компетентність педагога визначається не тільки рівнем фахових знань, а й вмінням творчо організувати як і свою діяльність, так і діяльність студентів. В.О. Сухомлинський наголошував, що справжній вчитель-майстер не може жити без творчості, повторюючи одне й те саме все своє життя. Тільки творчий вчитель може розвинути творчі можливості, творчі здібності у дітей. Він закликав вчителів пам'ятати головне правило педагогічної діяльності: "Обдаровані і талановиті всі без винятку діти" [3]. Крім того, на думку С.О. Сисоєвої, творчість є одним із засобів підвищення емоційного тону учнів, закріплення комплексу емоційно-вольової регуляції, і головне, актуалізації позитивної гами переживань, яка супроводжує ефективну працю – переживання радощів від зробленого, досягнутого, почуття впевненості в своїх силах, в своєму творчому потенціалі [2, с.13]. Вирішити таке завдання можливо тільки в творчій діяльності, до організації якої повинен бути готовий кожен студент.

Основна частина. Творчу особистість визначають як особистість, межі творчості якої охоплюють дії від нестандартного розв'язку простого завдання до створення об'єктивно нового в певній галузі. Така особистість характеризується специфічними особистісними якостями, а саме: рішучістю, вмінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення, високим рівнем знань, потягом до нового, оригінального, тощо. Для творчої особистості потреба в творчості є життєвою необхідністю, а творчий стиль діяльності найбільш характерним. Тобто творчу особистість характеризують через поняття творчого стилю діяльності або творчої активності.

Творча навчальна діяльність студентів завжди опосередкована творчою педагогічною діяльністю викладача. Для того, щоб створити

сприятливі умови для розвитку творчих можливостей студентів необхідно визначити зміст навчального матеріалу, застосовувати у навчально-виховному процесі активних форм і методів навчання, які сприятимуть розвитку дивергентного мислення, проблемного бачення, фантазії, уяви. Ефективність застосування активних форм і методів навчання значною мірою визначається рівнем творчості студентів у навчально-виховному процесі. Саме тому вирішальне значення має застосування викладачем методів і прийомів стимулювання творчої активності студентів.

Під стимулюванням творчої активності студентів в процесі навчання розуміють таку діяльність викладача, яка спрямована на формування мотивів творчої діяльності у студентів і підвищення наявного рівня творчої активності на конкретному занятті, який забезпечує виконання запланованих викладачем мети та конкретних творчих завдань [2, с.103].

Основними критеріями прояву творчої активності студента на занятті є: уміння сформулювати проблему або побачити суть поставленого перед ним творчого завдання, виділяти в ньому головне і найсуттєвіше, самостійно розв'язати і надати розв'язку завершеного вигляду, уміння вийти за межі завдання, перетворити завдання в стимул.

Методи активізації творчої діяльності розглядалися в роботах таких авторів, як Г.С. Альтшуллер, А.В. Антонов, В.О. Моляко та інших. На основі аналізу існуючих методів і прийомів стимулювання творчої активності студентів у навчально-виховному процесі розглянемо найголовніші з них: стимулювання творчого процесу, емоційне переживання, використання методу відкриття, створення ситуацій з можливістю вибору, метод творчих проєктів, методика творчого тренінгу тощо.

Стимулювання творчого процесу полягає у тому, що у навчально-виховний процес вводяться цікаві приклади, досліди, парадоксальні факти, використовуються розповіді про фантастичні передбачення.

Емоційне переживання. Цей прийом полягає у створенні ефекту здивування, захоплення, недовіри. Виникненню емоційних переживань сприяють незвичайність наведеного факту, парадоксальність досліду, грандіозність і несподіваність цифрових даних. Обов'язкова умова – переконливість прикладів.

Метод відкриття. Цей метод передбачає створення в процесі навчання ситуації проведення наукового експерименту, науково-дослідної роботи. Він стимулює активну дослідницьку діяльність студентів, підвищує їх

зацікавленість у навчальному процесі, сприяє активності студентів під час засвоєння нового матеріалу, стимулює їх інтелектуальну діяльність, закріплює впевненість у своїх можливостях, виховує незалежність поглядів. Викладач сприяє розвитку у студентів дослідницьких умінь, якщо він допомагає їм визначити мету діяльності, одержати необхідну інформацію, знайти необхідні ресурси діяльності, провести аналіз і оцінку роботи. Управління дослідницькою діяльністю студентів з боку викладача повинно бути організовано як творча діяльність, тобто з максимальною опорою на принципи самоуправління.

Ситуації з можливістю вибору. Цей метод полягає у тому, що на занятті створюються ситуації, які спонукають студента до вибору. Такі ситуації стимулюють активність і самостійність у навчанні. Вони можуть бути двох рівнів. Найнижчий – це вибір з двох, далі – створення викладачем різних ситуацій з можливістю вибору і третій рівень – це створення таких умов, коли самі учні перевіряють свій власний вибір, а викладач виступає у ролі помічника.

Запитання, що стимулюють процеси мислення вищого рівня. Дослідник С.О. Сисоева підкреслює, що “творча праця педагога полягає у тому, щоб дітей вчити мислити, що це – найважливіший аспект педагогічного процесу” [2, с.107]. Запитання, які ставить викладач студентам, можуть бути вузькими, відкритими і стимулюючими процеси мислення вищого рівня. Вузьке запитання – це запитання, яке передбачає тільки одне тлумачення. На таке питання дається однозначна відповідь. Запитанням відкритого типу називається таке запитання, яке передбачає детальну відповідь з переліком якостей чи рис по суті питання. Запитання такого типу дають волю фантазії, уявленню, крім того закріплюють впевненість і стимулюють процеси мислення вищого рівня.

Метод проектів. У основі цього методу лежить розвиток пізнавальних здібностей студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, розвиток критичного та творчого мислення, уміння побачити, сформулювати та творчо вирішити проблему. Метод проектів в навчальній діяльності містить наступні етапи: 1. Підготовчий: планування викладачем проекту в рамках навчальної програми; пропозиція ідеї викладача студентам на занятті; обговорення ідеї. 2. Організація роботи: формування мікро груп; розподіл завдань, практична діяльність студентів в умовах проекту. 3. Заключний етап: проміжний контроль, обговорення способу оформлення проекту,

документування проекту, презентація результатів проекту всій групі; підведення підсумків виконання проекту (обговорення результатів, оцінювання робіт); етап практичного використання результатів проекту (наочні посібники, доповіді на заняттях, наукових конференціях).

Впровадження методу проектів потребує зміни методики викладання. Викладач повинен стати організатором творчості студента: скласти план проекту роботи, запропонувати проекти виробів, допомогти кожному студенту у вирішенні поставлених завдань, підказати раціональні та оптимальні технології рішення проекту.

Методика творчого тренінгу КАРУС. Розроблена українським психологом В.О. Моляко [1]. Назва методики утворена від російських слів "комбинирование, аналогизирование, реконструкция, универсализация, случайные подстановки". Включає теоретичний курс, що розкриває структуру процесу розв'язання творчої задачі (вивчення і розуміння завдання, формування гіпотези, перевірка гіпотези), стратегії розв'язання творчих задач [1].

Враховуючи зазначене вище доцільно вважати, що проблему підготовки майбутнього педагога до творчої діяльності можна вирішити застосуванням викладачем методів і прийомів стимулювання навчальної діяльності.

Список використаних джерел

1. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці. -К.: Знання, 1989. - 48 с.
2. Сисоєва С.О. Педагогічна творчість: Монографія. Х.-К.: Книжкове видання: "Каравелла", 1998.- 150 с.
3. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи. Бесіда 1. Основні проблеми творчої праці вчителя // Вибр. твори в 5 т. -К.,1976. - 458с.